



Universiteit  
Leiden  
The Netherlands

## Onder juristen

Vries, J. de

### Citation

Vries, J. de. (1986). Onder juristen. *Bestuurskundige Berichten*, 1(2), 11. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233003>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233003>

**Note:** To cite this publication please use the final published version (if applicable).

(ingezonden mededeling)

## informatie over de grootste dienstverlener in ons land

Vrijwel iedere Nederlander wordt per dag een aantal keren geconfronteerd met de diensten van het Staatsbedrijf der PTT. Een bedrijf dat dagelijks miljoenen contacten legt, variërend van briefbestellingen, telefoongesprekken en televisieverbindingen tot financiële transacties. Dat hierdoor iedereen op de hoogte is van alle specifieke PTT-taken, de structuur en de werkwijze van het bedrijf, kan nauwelijks worden verwacht. Daarvoor is de omvang en de veelzijdigheid van het geboden pakket te groot. Een bedrijf als de PTT, met een personeelsbestand van 100.000 mensen, een omzet van 9 miljard en een investeringsniveau van circa 1,5 miljard per jaar leert men niet zomaar kennen. Hierbij komt nog dat de groei van het dienstenpakket en de invoering van nieuwe productieprocessen steeds nieuwe werkzaamheden aan de oude toevoegen, o.a. op de gebieden administratieve automatisering,

marketing, operations research, organisatie-ontwikkeling en commercie.

Docenten en studenten bij instellingen, die opleidingen verzorgen in disciplines, die men ook bij de PTT terug kan vinden, hoeven echter niet onkundig te blijven van de wijze waarop de PTT het werkpakket uitvoert en vernieuwt.

De Dienst Onderwijscontacten geeft u graag informatie over de PTT.

Er zijn ook mogelijkheden om b.v. in samenwerking met een studievereniging studiebezoeken te organiseren voor kleinere groepen studenten, die verder zijn gevorderd in hun studie.

Tevens kan deze dienst algemene informatie verstrekken over functies bij de PTT die mogelijk anderszins aansluiten op uw opleiding.

Richt uw verzoek aan:  
Dienst Onderwijscontacten  
Postbus 30000  
2500 GA 's-Gravenhage  
Telefoon (070) 75 23 57.

ptt

onderwijscontacten

(ingezonden mededeling)

**BON**

U MAG DEZE BON INLEVEREN BIJ BARRERA, ESPERANCE OF BIJ DE UIL. MAAR ALLÉÉN BIJ

**Scamber**  
EXTRA VAN GANZA

KRIJGT U DAN UW TWEEDE PILSBIERTJE GRATIS

PIETERSKERKCHOORSTEEG 24 LEIDEN

**GRATIS BIER**

### COPIJSLUITING

VOLGENDE NUMMER:

1 december

## ONDER JURISTEN

Door Jouke de Vries

Professor Jan Pen nam onlangs afscheid van de Universiteit van Groningen. Volgens ingewijden is Pen een van de hoofdpersonen uit de roman "Onder professoren" van Willem Frederik Hermans. De titel van het afscheidscollege, "Onder Juristen" kan in dit verband als een vingerwijzing worden beschouwd.

Pen schijnt als hoogleraar een illuster persoon te zijn geweest. Het verhaal gaat dat hij 's zomers altijd tentamen afnam op de fiets. Kunt u zich het voorstellen, een bestuurskunde-tentamen, fietsend naar de Wassenaarse Slag! "En mevrouw, wat verstaan wij onder een fietspadenbeleid?"

Jan Pen doceerde jarenlang economie aan de Rechtenfaculteit in Groningen, en joeg met Keynesiaanse modellen de juristen in spé de stuipen op het lijf. In zijn afscheidscollege vraagt hij zich af of de denkwijze en de omgangsvormen van juristen iets hebben waar economen hun voordeel mee kunnen doen. Om deze vraag te beantwoorden vergelijkt Pen de objecten van beide wetenschappen. De economie heeft als object 'de mensen en de maatschappij' en is sterk empirisch ingesteld. Het object van de rechtswetenschap is daarentegen het recht en dat is typisch het produkt van de menselijke geest, waardoor het een geesteswetenschap is.

Volgens Pen bestaat er tussen de economie en het recht een kloof: "Deze kloof kan als volgt worden geformuleerd: terwijl economen vragen: 'hoeveel geld?' - en het dan vaak niet weten, vragen juristen: 'wat geldt?' En dan geven ze in de regel een overzichtelijk antwoord. Het verschil schuilt in de twintigste letter van het alfabet; dit blijkt meer dan een petite différence."

Maar Pen stelt dat de kloof tussen beide wetenschappen verkleind kan worden door een deel van de economie op te vatten als een geesteswetenschap. Een deel van de economen houdt zich namelijk bezig met het bestuderen van het werk van andere economen en is als het ware bezig met een vergelijkend warenonderzoek. De zwakke en sterke punten van verschillende theorieën worden onderzocht. "De discipline die dit probeert zou men meta-economie kunnen noemen." Deze meta-economie lijkt op de rechtswetenschap omdat het ook een geesteswetenschap is. Op het punt van het vergelijkend warenonderzoek kunnen economen volgens Pen iets leren van juristen die al eeuwenlang met dit bijltje hakken:

- 1) juristen zijn ingesteld op meningsverschillen ;
- 2) de rechtswetenschap is minder gevoelig voor ideologieën ;
- 3) juristen kunnen terugzien op een lange traditie van spreken en luisteren.

Geconcludeerd kan worden dat het gezegde 'Wiens brood men eet (in dit geval 30 jaar), diens woord men spreekt', ook voor Pen opgaat. Er kunnen een aantal kanttekeningen worden geplaatst bij de positieve kenmerken van juristen. Juristen zijn naar mijn mening veel meer ingesteld op harmonie dan conflict, waardoor zij vele meningsverschillen niet meer signaleren. Dat het recht minder gevoelig zou zijn voor ideologieën kan verklaard worden uit het feit dat het recht zelf een ideologie is. En dat juristen een lange traditie van spreken en luisteren hebben is best mogelijk, maar dat kun je ook als een kip zonder kop doen. Tenslotte, het betoog is gebaseerd op ervaringen in de Groningse Rechtenfaculteit. Het is de vraag of Eizenga en Halberstadt t.z.t. tot dezelfde conclusie komen.

J. Pen, "Onder Juristen, pleidooi voor een meta-economie". Afscheidscollege op 3 juni 1986 aan de Rijksuniversiteit te Groningen. Wolters-Noordhoff Groningen 1986. f 7,50.